

Oudejaarsavond 2022 preek

wij van zuid – Regenboog

intro bij Schriftlezing

Vorig jaar om deze tijd waren Jan en ik nog in Voorburg maar al wel intensief bezig met 'wij van zuid.' Op de voorpagina van jullie (ons) beleidsplan stond: 'Blijf niet staren op wat vroeger was, sta niet stil in het verleden. Ik, zegt Hij, ga iets nieuws beginnen. Het is al begonnen, merk je het niet?' Een lied, gebaseerd op een tekst uit Jesaja 43. Een krachtige tekst, niet alleen voor kerken die fuseren, maar voor ons allemaal, op allerlei momenten. Die tekst staat centraal vandaag.

We gaan lezen uit Jesaja 43. Je moet je voorstellen: het volk Israël leeft ver van huis, in ballingschap in Babel. Ze kunnen zich niet voorstellen dat het ooit anders zal zijn. Dat ze ooit thuis zullen komen, dwars door de woestijn naar hun eigen land terug. En dan spreekt Jesaja de profeet.

Schriftlezing: Jesaja 43:14-21

verkondiging

Gemeente van onze Heer Jezus Christus

Je zou de tijd kunnen verdelen in drieën: vroeger – nu - later/ooit. En op de één of andere manier heeft *vroeger* de neiging om je behoorlijk in beslag te nemen. Hoe ouder je wordt, hoe meer dat zo is. De schat aan herinneringen groeit.

Vroeger kan een warme herinnering zijn. Het is een zegen als je liefdevol en veilig bent opgegroeid. Dat geeft je zoveel bagage in het leven. Vroeger kan ook nostalgische gevoelens oproepen. Terug naar de tijd dat alles nog goed was. Je hebt heimwee naar het gezin waar je uit komt, naar je vader en moeder, die voor je zorgden. Heimwee naar je oude buurt waar iedereen elkaar kende. Misschien verlang je terug naar volle kerken waar iedereen als vanzelfsprekend leek bij te horen. Prettige gedachten, maar als je eerlijk bent, moet je ook zeggen dat ze niet helemaal kloppen. Het was echt niet alleen maar mooi. Je droomt.

Vroeger kan ook nare gevoelens oproepen. Het verleden kan op je drukken. Iedere keer weer gaan je gedachten terug naar iets vreselijks wat je hebt meegemaakt of naar een donkere tijd die als een schaduw over je leven hing. En hoe je ook je best doet, je wordt steeds weer naar dat verleden toe gezogen, het blijft je in de greep houden. Om dat vroeger te kunnen laten rusten, is er meer nodig dan dapper besluiten dat het maar eens over moet zijn. Therapie, EMDR bij voorbeeld. Pastoraat, zielzorg, gebed. Je hebt iemand nodig die je helpt om verder te kunnen.

Al met al heeft vroeger de neiging om groot te worden. En dat is niet zo vreemd. Vooral als het NU niet OK is. Als er niks te beleven is, het is dood. Of als het pijnlijk is, onzeker. Dan geeft terugdenken aan vroeger houvast.

OF.... je moet gaan dromen van iets nieuws. Je aandacht richten op wat nog niet is maar wat je hoopt dat komen gaat. Zo concreet mogelijk. En dat is waar Jesaja ons toe oproept: Richt je aandacht op het nieuwe wat komt.

Israël zit vast in oude patronen. Ze zitten vast in Babel, een land dat het hunne niet is. Ze zitten vast in hun beeld van wat God doet. Ze kennen de oude verhalen. Ze weten hoe de HEER de zee voor ze opende zodat ze konden ontkomen aan de farao. En wie weet vertellen ze elkaar nostalgische verhalen. Toen heeft de HEER ons gered. Leefden we maar toen.

En dan zegt die profeet: Blijf niet hangen bij vroeger. Richt je radicaal op wat God nu doet.

En let op. De tegenstelling voor Jesaja is niet tussen de dingen van vroeger en de dingen van nu. Nee, laat vroeger rusten en kijk naar *het nieuwe wat God nu doet*. Er staat iets heel specifiek te gebeuren. God gaat zijn volk redden, uit Babel naar Jeruzalem. En dan moeten ze niet denken: "Ooow, we moeten door de woestijn en we hebben geen water en er zijn wilde dieren. Dat kan nooit!" Nee God zal een weg voor ze banen en Hij zal water laten stromen in de woestijn. En die wilde dieren, ze zullen Hem eren. Het is ongehoord. Ongedacht Nieuw.

Jesaja tilt ze op uit de nostalgie en uit de trauma's en richt hun aandacht op het nieuwe wat God doet.

En nu dacht ik: *zou God ook ons vandaag door deze profetie kunnen optillen uit alles wat aan ons plakt en waar we in verstrikt zitten?* Soms voelt het alsof we met z'n allen vast aan het draaien zijn. Landbouw, vliegverkeer, personeelstekort, huizentekort, vluchtelingen in kampen, overstromingen en grote droogte, zouden we het in de wereld niet helemaal anders moeten gaan aanpakken? Maar waar moet je beginnen? En als mensen niet mee willen doen? Het anders zien... Je zou er moedeloos van worden. En heimwee krijgen naar 'toen was geluk nog heel gewoon'.

Maar wat nu als we geloven dat God iets nieuws doet. Sterker nog, het is al begonnen. Nu ontkiemt het – heb je het nog niet gemerkt?

Waar zien we die ontkiemende plantjes van Gods nieuwe begin? ...

Want God is de God van het nieuwe begin. Hij schept hemel en aarde uit de chaos. Hij bevrijdt zijn volk uit Egypte uit de slavernij en brengt ze naar het Beloofde Land. Het is hun ontrouw die maakt dat ze in Babel terecht komen maar Hij heeft ze teruggebracht dwars door de woestijn. God geeft een nieuw begin in Jezus, de gekruisigde en opgestane Heer. Paulus zegt: Wie één is met Christus is een nieuwe schepping, het oude is voorbij, het nieuwe is gekomen.

Hoe doe je dat: je richten op het nieuwe wat God geeft?

Een krachtig voorbeeld daarvan heeft aartsbisschop Tutu gegeven. Ik merk dat als ik dingen van hem lees, dat ik daar energie van krijg. Wat me zo raakt in hem is dat hij in volle overtuiging staat voor de wereld zoals God die bedoeld heeft. Misschien kun je zelfs wel zeggen: hij staat in die nieuwe wereld. Het is voor hem een reële levende werkelijkheid. Een wereld waarin ieder mens Gods geliefde

kind is. Ongeacht huidskleur, geaardheid, zelfs ongeacht zijn daden. Een wereld waarin mensen vrij zijn.

En alles wat nog niet beantwoordt aan die nieuwe wereld kan veranderen. Transformatie of transfiguratie noemt hij het. Niets hoeft zo te blijven als het is. God wil dat het anders wordt, beter. En wij zijn de instrumenten van God. Met ons wil God die verandering bewerkstelligen. En hoe groot de kloof ook is tussen Gods koninkrijk en onze werkelijkheid uiteindelijk is het kwaad gedoemd om onder te gaan.

Daar is Tutu heilig van overtuigd. De schepping is goed en het kwade erbij gekomen. Om het kwade in stand te houden moet je er voortdurend energie in pompen. Daarom is het kwade ten dode opgeschreven. Omdat het strijdt met Gods bedoeling, het is als het ware 'tegennatuurlijk.' Gods liefde is sterker. Dictators kunnen mensen hun vrijheid afpakken, maar uiteindelijk is de vrijheid sterker. Je strijdt een verloren strijd als je mensen beknot.

Tutu staat voor een wereld waarin je mens bent in relatie met anderen. Ubuntu is het Afrikaanse woord daarvoor. Niet autonomie is het hoogste goed: ik bepaal het allemaal zelf, maar ik ben omdat jij er ook bent. Dat is iets wat we in Europa niet zo hebben, of niet meer.

De wereld waarin Tutu zijn stem liet horen, het Zuid-Afrika van de apartheid, leek in de verste verte niet op de wereld zoals God het graag ziet. Maar Tutu riep onbekommerd dat het anders zou worden. Vanuit een innerlijk kompas voor God koninkrijk. Hij heeft zoveel ellende gezien en zoveel onrecht meegemaakt en heel wat tranen vergoten om het onbeschrijflijke leed wat mensen is aangedaan. Toch houdt hij vast aan de overtuiging dat God iets nieuws begint. Tegen alle verwachtingen in. Dat is profetie.

En wij? Wij kunnen daaraan meedoen, aan die nieuwe wereld. Je niet laten inkapselen door vroeger maar je aandacht richten op het goede en daaraan actief meedoen samen met al die andere mensen die bezield zijn voor dat wat vrede brengt.

Tutu zegt het zo: 'Overall op deze prachtige wereld vraagt God ons Zijn koninkrijk van shalom – vrede en heelheid – van rechtvaardigheid, goedheid, mededogen, zorgzaamheid, delen, lachen, vreugde en verzoening uit te breiden. God is op dit moment bezig de wereld te transfigureren via ons, omdat God in ons gelooft en ons liefheeft. Wat kan ons scheiden van de liefde van God? Niets. Absoluut niets. En als we Gods liefde delen met onze broeders en zusters, de andere kinderen van God, is er geen tiran die ons kan weerstaan, is er geen onderdrukking die niet kan worden beëindigd, geen hongersnood die niet kan worden verlicht, geen wond die niet kan helen, geen haat die niet kan worden omgezet in liefde, geen droom die niet kan worden vervuld.

Blijf niet staren op wat vroeger was, sta niet stil bij het verleden, Ik, zegt God, ga iets nieuws beginnen. Het is al begonnen. Doe je mee?
Amen.